

ԿԲՕՆԵԿԸ

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Ս. ՀՈԳԻՈՑ

Եւ դա՛ւ Գեօրգիոսի ի Բաղրամի Եփե-
սայեւն, մինչեւ զգեցնուա՛ւ զօրու-
րիւն ի բարձանց: ԴՈՒԿ. ԽԳ. 49

Քրիստոնէական տօներու խորհուրդը չի
հինար, նման արեւու ճառագայթին որ
ամէն օր կը ծագի թաւմ գեղեցկութեամբ,
կամ իրաւ Բարեկամութեան՝ որ միշտ նոր
է ու քաղցրագին:

Նորէն Հոգեգալստեան տօնի խորհուր-
դին ու ներշնչման մէջն ենք, պատմական
վերնաւանդ կայքին վրայ, ուր խորայնի
ձկնորս և գիւղացի պարզ հոգիներուն բաշ-
խընցաւ Ս. Հոգւոյն շնորհը, վերածելու
համար զանոնք աշխարհի ուսուցիչներու
ուսեցուցաւ: Նորէն այս պահուս մեր հոգիի
աշքերով մենք կը տեսնենք կրակէ լեզու-
ներ՝ առաքելներու գլուխներուն վրայ,
իրբե գերագոյն վկայութիւն անոնց նորա-
ստեղծման հրաշքին, և Ս. Հոգիի նեւ
անոնց սերաւ և սեռն հաղորդակցութեան:

Հաղորդակցութեան պէտքը մարդկային
է գերազանցապէս՝ առանձնութիւնը առողջ
մտքի և հոգիի վիճակէ չէ, մենք միշտ պէտք
ունինք ընկերի կամ ընկերներու, ատիկա
անդանցառելի պարագաներէն մին է կեան-
քին: Մենք պէտք ունինք մեզմէ վերին-
ներու ընկերակցութեան, որովհետեւ՝ կա-
խում ունինք անոնցմէ, մեզի հաւասար-
ներուն՝ որովհետեւ պէտք ունինք անոնց,
մեզմէ վարիններուն՝ որոնք կ'օգնենք: Նւ
ընկերակցութեան այս անհրաժեշտութիւնը՝
արտաքին ըլլալէ աւելի ներքին հարկ մըն
է, ներքին հաղորդակցութեան մը կարիքը,
քան արտաքին պարզ յարաբերութիւն մը,
և մարդկային յառաջգիտութեան մեծագոյն
առիթներէն մին:

Երկրորդ պարագան ընկերային այս հա-
ղորդակցութեան, անիկա քիչ անգամ իւր-
դակիւ է, և միշտ կը պայմանաւորուի միշ-
նորդի մը միջոցաւ: Վանդիք անիկա պարզ
համակարանք մը չէ անհատը անհատին զօ-
ղող: Ընտանիքի մը մէջ ապրող երկու եղ-
բայրներուն սէրը պայմանաւոր է իրենց

ծնողքով: Դպրոցին մէջ ուսանողներու
սէրը պայմանաւոր իրենց դպրոցով, և
իրենց հասարակաց եղող ուսումով, գոր-
ծաւորներուն և արեւնստագէտներուն ըն-
կերութիւնն ու հասարակաց զգացումը ի-
րենց գործին նախասիրութիւններով: Բոլոր
ընկերային այս հաղորդակցութեանց պա-
րագային կը դիտուի երրորդ տարրի մը ան-
հրաժեշտութիւնը: Այս մեծ սկզբունքին
համաձայն է որ կը նուիրականանայ ընկե-
րային օրէնքը մարդոց միջև:

Սակայն այս սկզբունքը իր կատարելու-
թեան կը յանգի, երբ՝ մարդիկ իրենց բարձ-
րագոյն ներշնչումին, կրօնական զգացում-
ներուն մէջ իրարու հաղորդակից կը դառ-
նան Աստուծոյ մէջ և Աստուծոյ միջոցաւ:

Երկու դասակարգի մարդեր զան կեան-
քի մէջ, անոնք՝ որ իրարու հետ կը հա-
ղորդակցին անհատական զգացումներով,
և անոնք՝ որ յանուն սկզբունքի մը կը հա-
ղորդակցին իրարու: Առաջինները աւագի
հատկներու նման իրարու փակած են,
հովը կամ արեւի ջերմութիւնը կրնայ զի-
րենց գաւտել և առանձնացնել, իսկ երկրորդ
դասակարգին պատկանողները նման են եր-
կաթի հատկներուն՝ մազնիսի մը կողմէն
քաշուած ք

Ա. Հոգիին ներկայութիւնը իրեն սպա-
սող առաքելներու մէջ՝ ալ միայն միաց-
ման կենդանի օղակը եղաւ զանոնք իրա-
րու միացնող, այլ նաեւ զիրենք քոչորը
հանեց այն սկզբունքին մէջ, որ կեանքի
գերագոյն սկզբունքն է՝ կեանքի սո՛քը կը
բնորոշուի իր միացուցիչ ըլլալու հանգա-
մանքովը: Առանց կենսունակութեան ոչ
միայն մեր ֆիզիքական, այլ նաեւ մեր
ընկերային և հոգեկան կեանքը կը վերած-
ուի կտորներու: Սահմանուելու համար մահ-
ուան: Մահը կեանքի անջատման սկզբուն-
քն է, իսկ կեանքը՝ հաղորդակցութեան:
Ընկերութեան մը մէջ ուր գոյութիւն չունի
Աստուծոյ մտածումը, անիկա ուշ կամ կա-
նուխ սահմանուած է բաժնուելու, այրելու
քըն մեռնելու:

Ս. Հոգիին մէջ առաքելները, իսկ իւ-
րենցմով բովանդակել ենկեդցին կը միացա-
նա կ'եղբայրանար, կը գործնար ու կը
միաձուլուէր, այն մեծ սկզբունքին մէջ,
որ կեանքին է, ընկերութեան, և հետեւ
ւաբար Աստուծոյ:

Ատոր համար է որ Հոգեգալուստը իրապէս ծննդեան օրն է քրիստոնէական եկեղեցւոյ, այսինքն կենդանութեան և հետեւաբար միացման տօնը, ուր Աստուծոյ զօրութիւնը կուգար միացնելու մեզ իրեն։ Այս մեծ զգացումով էր որ Եկեղեցւոյ հայրերը Հոգեգալուստը կը նկատէին բարձունք մը աշտարակաշինութեան աւանդութեամբ մարդկային լեզուներու խոսնակութեան, և ցեղերու բաժանման, ընելու համար Ս. Հոգիով ի Քրիստոս մի՛ բոլոր ազգերը։

Քրիստոնէական եկեղեցւոյ մտածումին մէջ, անիկա տօնն է նաև ներքին մխիթարութեան, կորովի, խանդավառութեան, քաղցր ու կենդանի ուրախութեան և մանաւանդ քաջութեան։ Առաքեալները պէտք ունէին այդ մխիթարութեան, ոչ միայն մոռնալու համար անցեալի կոկիծը, այլ վերածելու իրենց համար զայն եղերական գեղեցկութեան, նման բանաստեղծին և կամ արուեստագէտին, որոնք իրենց գործերուն մէջ իբրև ծաղիկ ու գեղեցկութիւն կը փթեցնեն իրենց անցեալ վիշտերն ու տառապանքները։ Վասնզի հոգեւոր մխիթարութիւնը այն ատեն միայն կայ և ամբողջական է երբ կը վերածուի նոր ուժի և ստեղծագործութեան, ըլլայ ան ճշմարտին ու գեղեցկին արժէքներ իւրացնող գործերու ստեղծագործութիւնը, ըլլայ բարոյական արժէքներ իւրացնող գործերուն, այն հերոսական խոյանքին մէջ, որ առաքեալներունը եղաւ։

Ու ինչպէս արուեստագէտը իր տպաւորութիւնը արտայայտութեան գերազանց ձեւերուն մէջ հանելու համար՝ ներշնչման պէտք ունի, այնպէս ալ հոգեւոր մխիթարութիւնը պէտք է զայն անգի վեղ զօրացնելու մեր ապագայ գործի ճամբուն վրայ։

Ահա թէ ինչո՞ւ Յիսուս պատուիրէր էր իր աշակերտներուն, իրենցմէ բաժնուելն առաջ, չխողուլ Երուսաղէմը մինչև որ գար իրենց Հոգին, Սուրբ Մխիթարիչը, Սուրբ Ներշնչիչը։ Ի՞նչ բան կը պահէր աշակերտներուն մեկնելու իրենց առաքելութեան, քանի որ երեք տարիէ ի վեր ամէն օր իրենց մէջ ունեցեր էին Վարդապետը, լո՞ւր Իր խօսքը, սովորեր վերնազան իմաստութիւնը, տեսեր ու շօշափեր նշանները անոր Աստուածութեան. ինչո՞ւ այդ բոլորով անոնք հասուն չէին նկատուեր տակաւին իրենց առաքելութեան համար։ Ի՞նչ բան կը պահէր իրենց, եթէ ոչ Սուրբ

Հոգւոյ Մխիթարութիւնն ու մանաւանդ ներշնչումը։

Անոնք մինչև այն ատեն ընդունողներն էին եղբր ճշմարտութիւններուն, լսողներ, ակնաստեսներ աստուածային կեանքի մը, գործի մը։ Սակայն հիմա հարկ էր իրենց ընդունածները աշխարհի մէջ գործի վերածելու, պարտ էին իրենք իսկ տանելու ճշմարտութիւնը, գառնալով ապրողներ աստուածային կեանքի մը, մէկ բառով իրաւորեալ Եկեղեցին։ Այս գերագոյն և մեծ գործին համար պէտք ունէին Գերազոյն Զօրութեան մը, Մխիթարութեան մը, վերածելու իրենց տրամութիւնները կեանքի և զօրութեան, ընելու իրենց եղերական անցեալը հերոսական ապագայի։

Ու երբ եկաւ Հոգին, Ս. Հոգին, անոնք եղան իրաւամբ համակ հաստք, քաջութիւն, համակ ճանաչում և խօսք, համակ սէր, ու այլեւս ոչ վախ ու վիշտ, ոչ տառապանք և տգիտութիւն, ոչ ատելութիւն և մահ կրնար արգելք ըլլալ իրենց, երկրայինը աստուածայինին մէջ բարձրացնելու։ Ասով անոնք իրագործեցին իրենց մէջ Եկեղեցին, և զայն տարին իբրև ուխտի տապաւնակ՝ աշխարհին։

Այսօր և միշտ, աշխարհը պէտք ունի Ս. Հոգիին, այսինքն երկնքի օծանդակութեան։ Բաբելոնի լեզուախառնութիւնը նուրէն կ'իշխէ հոգիներուն և քաղաքակրթութեան և Աստուծոյ թագաւորութեան կանուցունող աշտարակը կը ձեռք անաւարտ։

Պէտք ունինք կրակէ լեզուներու շնորհին հասկնալու ճշմարտութիւնը, պէտք ունինք Ս. Հոգիէն պարգեւուած սրբութեան, նորոգումին և քաջութեան, պարտութեան կարենալ մատնելու համար հոգիներու դժոխքը և աշխարհի հեթանոսութիւնը։

Որպէսզի մարդս իրական արժէք մը ներկայացնէ, պէտք է որ հոգեւոր շունչ մը ըլլայ իր ներքը, իբրև ի վերուստ իջած՝ թափուած խորհուրդի մը խօսուն արտայայտութիւնը. ու որպէսզի կարելի ըլլայ այդ, անհրաժեշտ է կրակէ լեզուներու շնորհը։

Անգթութիւնը, ոճիրը, ամեն ժամանակէ աւելի այսօր ապերախանօրէն կ'իշխեն, և Քրիստոսի հոգին նահանջի մէջ է։ Նոր վերնատուն մը պէտք է, քիչ մը յոյս և բարոյական բաշխելու մեր օրերու մարդկութեան։

Խ. Վ. Տ.